

Vstupní restaurátorský průzkum

tapetové výzdoby v interiéru bytu O.Semlera dle návrhu A.Loose v objektu vily – Klatovská 110, Plzeň

V rámci přípravy projektu na rekonstrukci vily (zadavatel Západočeská galerie v Plzni) byl v objektu ve třetím nadzemním podlaží proveden restaurátorský průzkum tapetové výzdoby jednotlivých místností a dalších prostor.

Vstupní chodba – 2.1 (dle dokumentace)

Stěny jsou pokryté dřevěným obložením a vestavěnými skříněmi, které jsou ve všech výplních vylepené několika vrstvami novodobých tapet.

Průzkumem bylo zjištěno, že nejspodnější a zřejmě i původní vrstva je tvořena papírovými tapetami s textilní vrstvou - „grass cloth wallpapers“. Na hnědě tónovaný papír je nalepena vrstva velmi řídké tkané tkaniny s rostlinnými vlákny.

Stav dochování této vrstvy není možné v současné době přesně určit – tapety jsou v celé ploše překryté novými vrstvami, ale je velmi pravděpodobné, že důvodem k přelepení byl poškozený stav původních tapet.

Průzkumem bylo zjištěno, že vrchní vrstvy novějších tapet lze po rozvlhčení zřejmě sejmut bez dalšího poškozování původních tapet. Skutečný stav dochování původních tapet lze stanovit až v průběhu restaurátorských prací – není možné určit průzkumem.

Návrh řešení:

Po sejmutí druhotných vrstev bude možné stanovit rozsah poškození tapet a jejich celkový stav. Zcela jistě bude nutné hledat materiál k doplnění chybějících míst. Přestože se tento typ tapet v současnosti stále ještě vyrábí určitě nebude naprosto shodný s originálem. Proto předpokládám, že v případě použití původních tapet by nemělo docházet ke kombinování nové a originální tapety v jedné ploše a spíše by měly být z původních tapet sestaveny nové pásy, kterými by bylo možné polepit určitou část požadované plochy a další místa polepit novými tapetami. Rozhodně bude takovéto sesazování snadno v ploše rozpoznatelné (vzhledem k textilnímu povrchu). Tapety by v tomto případě bylo nutné sejmut ze stěn a restaurátorsky ošetřit (oprava trhlin, doplnění ztrát, celoplošné podlepení) a potom vrátit na stěny. Dále je možná i více konzervátorská varianta, kdy chybějící místa by byla doplněna pouze tónovaným hnědým papírem a byl by zcela přiznán dochovaný byť poškozený stav. Nelze ovšem vyloučit ani situaci, že tapety budou na stěnách zachovány ve zcela havarijním stavu, který neumožní jejich prezentaci a bude nutné uvažovat o nahrazení novými tapetami obdobného typu a barevnosti.

Konečné rozhodnutí o postupu s ohledem také na vizuální stránku věci bude možné učinit až po kompletním odhalení tapet.

plocha tapet cca 14 m²

Schodiště – 2.16

Stejná situace jako ve vstupní chodbě je i na schodišti, které spojuje byt s nižším podlažím.

Původní „grass cloth“ tapety (ve stejné barevnosti jako ve vstupní chodbě) jsou přelepeny novými vrstvami; na několika místech (v dolní části schodiště) došlo během předchozích stavebních zásahů a úprav k odstranění původních tapet až na omítkovou vrstvu.

Návrh se shoduje s postupem ve vstupní chodbě. Sondy restaurátorského průzkumu neumožňují dostatečné zjištění stavu původních tapet. Teprve po celoplošném sejmutí všech druhotných vrstev pečlivým restaurátorským postupem tak, aby nedocházelo k poškození originálních tapet bude možné učinit konečné rozhodnutí.

původní plocha tapet cca 22 m² (cca polovina z nich byla v minulosti odstraněna)

Dámský pokoj – 2.5

Stěny pokoje jsou dolní části obložené světlým dřevem. V pásu mezi stropem a obložením se nachází novodobé tapety.

Průzkumem bylo zjištěno, že pod vrstvou nových tapet je nátěr hlinkou (1 – 2 vrstvy) a pod nimi velurové papírové tapety v okrové barevnosti. Je velmi pravděpodobné, že původní barevnost tapet byla odlišná – vlivem UV záření mohlo dojít k naprosté ztrátě barevnosti. Pokoj je situován na jih a západ s přímým slunečním osvětlením.

Návrh

Protože byly původní velurové tapety v minulosti překryty hlinkovým nátěrem jsou tímto zásahem nevratně poškozené (hlinka se zachytila do vláknité struktury povrchu a není možné ji odstranit bez okamžitého odírání povrchu tapety). Vzhledem k výše uvedenému doporučuji tyto tapety nahradit novými v barevnosti, kterou bude nutné dohledat.

plocha tapet cca 14 m²

V místnosti se dále nachází další typ tapet ve výklenku v obložení, kde byla původně umístěna postel.

Průzkumem bylo zjištěno, že pod vrstvami nových tapet se nachází vrstva „grass cloth“ tapet v okrovohnědé barevnosti (jedná se o stejný typ jako ve vstupní chodbě). Pod touto vrstvou je ovšem ještě další tapeta – papírová plasticky ražená v okrovorůžovém odstínu se „zlatými“ vystouplými drobnými tečkami – původní „zlatý“ odstín je zkorodovaný a ztmavlý do hnědozelená. Obě vrstvy patří k nejstarším povrchům, ale je velmi těžké přesně určit z jakého důvodu došlo k překrytí poměrně kvalitní (řemeslně pěkně zpracované) plastické tapety další vrstvou, která by měla historicky odpovídat původnímu provedení. Změna plánu až po dokončení?, poškození plastické tapety?; možná že odpověď poskytne opět až odkrytí druhotných vrstev nebo popis místnosti v původních plánech.

Návrh

Odkrytí původních vrstev až na plastickou tapetu a podle stavu zachování eventuálně dle historického průzkumu archiválií bude možné rozhodnout, kterou vrstvu rehabilitovat – zda plastickou tapetu nebo „grass cloth“ tapetu.

plocha tapet cca 5 m²

Spojovací chodba mezi dámským a pánským pokojem – 2.6

Stěny jsou ze dvou třetin obloženy dřevem, v horní části u stropu je povrch vytapetován novodobými tapetami.

Průzkumem nebyly nalezeny žádné starší vrstvy; pod vrstvou tapet je nalepena pouze novinová makulatura a pod ní je pouze omítka. Vzhledem k typu prostoru nepředpokládám, že by zde byly nějaké původní tapety související s rehabilitovanou stavební úpravou bytu.

Pánský pokoj – 2.9

Jedná se o podobně řešený prostor jako v dámském pokoji; stěny jsou obloženy dřevěným obložením a pouze pás u stropu je polepen tapetami.

Průzkumem bylo zjištěno, že se opět jedná o velurové papírové tapety – současná barevnost je poměrně tmavá hnědá. Dle informace projektanta je v popisu pokoje uvedeno, že se jedná o zelenou plochu. To je poměrně pravděpodobné – barva opět mohla působením UV záření zcela ztratit původní barevnost.

Návrh

Zde by bylo zřejmě možné restaurátorsky odkrýt původní velurové tapety, ale současná barevnost je naprosto odlišná od té původní a tím by docházelo ke zcela jinému barevnému vyznění prostoru oproti původnímu návrhu. Také je velmi pravděpodobné, že povrch tapety bude místy zanesen lepidlem, které z povrchu nebude možné odstranit. Z tohoto důvodu doporučuji nahradit tapety novými v barevnosti, která bude vycházet z původních návrhů.

plocha tapet cca 9 m²

Výklenek pro postel – v současnosti tapetovaný - je původně pouze natíraný (lakovaný emailem).

Pokoj služebné – 2.10

sousedící s pánským pokojem

Dolní část stěn je tapetována novodobými tapetami.

Průzkumem bylo zjištěno, že pod spodní vrstvou tapet (vzor stříbrných proužků) je stěna několikrát barevně natírána hlinkou. Předpokládám proto, že tapety nejsou původní. Nejspodnější vrstva papírových tapet s nepravidelnými proužky v šedostříbrné barevnosti má poměrně zajímavý vzor, ale provedením neodpovídá řemeslné kvalitě z počátku století.

Sklad prádla – 2.12

V současném stavu jsou stěny polepené novodobými tapetami, pod kterými se nachází původní vrstva emailové výmalby.

Chodba – 2.11

Celé stěny chodby jsou tapetované novodobými tapetami, ale ve spodní vrstvě se nachází teple šedá papírová tapeta s kvalitním povrchem (jednobarevný tisk). Tapeta je poměrně poškozena povrchovým znečištěním – skvrny od lepidla v celé ploše; část stěn je odkrytá až na vrstvu původních tapet; místy ve spodní části stěn jsou tapety ztržené. Během průzkumu byla provedena zkouška čištění, která ukazuje, že povrch původní tapety je poměrně stabilní a snese čištění vlhkou cestou – nedochází ovšem k celkovému ale pouze k částečnému odmytí nečistot. Celkové zhodnocení stavu bude možné až po odstranění druhotných vrstev.

Návrh

Část tapet je rozhodně poškozena a bude nutné zhotovit doplňky. V případě neuspokojivého vzhledu tapet po čištění lze uvažovat i o celoplošné výměně za nové tapety, které by byly zhotoveny v identické barevnosti.

plocha tapet cca 30 m²

V Praze dne 28.zář 2012